

Posledice istrage Evropske komisije protiv Gasproma:

**Putin zaštitio Gazprom zidinama Kremlja
Moskva Moldaviji: Birajte između jeftinog gasa i
ostanka u Energetskoj zajednici**

str. 1-2

Evropa: Strah od energetskeog plana Mitta Romneya

POLITIKA, REGULATIVA, CENE

MOSKVA – Predsednik Rusije Vladimir Putin potpisao je 11.septembra dekret kojim zabranjuje svim domaćim "strateškim" kompanijama, među kojima je Gazprom, da bez prethodnog odobrenja federalnih vlasti objavljuju informacije o svojim aktivnostima, promenama ugovora ili prodajama poslova u inostranstvu. Naslov dekreta - „Mere zaštite interesa Ruske federacije u spoljnim ekonomskim aktivnostima ruskih pravnih entiteta” – znači, na primer, da će Gazprom morati da traži odobrenje pre nego što pristane na promene cena gasa svojim inostranim klijentima, prenosi 12.septembra *The Moscow Times*. U ukazu, objavljenom u utorak na website-u Kremlja, se navodi da će vlada za mesec dana imenovati agencije nadležne za odobravanje, odnosno negiranje takve dozvole.

MOSKVA – *Agencije* ocenjuju novu odluku ruskog predsednika kao direktan odgovor Putina na pokretanje istrage Evropske komisije (EK) protiv Gasproma, odnosno podizanje čitavog slučaja sa ekonomskog, na politički nivo. Neposredno posle potpisivanja dekreta Gazprom je u utorak optužio EK da pokušava da primora tu kompaniju na „subvencionisanje istočnih i srednjeevropskih ekonomija. Portparol kompanije Sergej Kuprianov je rekao da će Gazprom, u skladu sa dekretom, odbiti da menja cenovnu politiku bez odobrnja vlade.

BRISSEL – Evropski parlament će 13.septembra da se izjasni o predlogu zakona kojim se članice obavezuju da informišu „vladu” EU o sporazumima o kojima pregovaraju sa „trećim zemljama”. Posmtarači tumačeda je ovaj mehanizam u suštini usmeren na bilateralne dogovore koje članice EU sklapaju sa Rusijom. S tim u vezu *Euractiv* 12.septembra prenosi ocenu litvanskog poslanika koji nje podnosilac izveštaja o predlogu Zakona da mera nema podršku ni jedne od većih članica Saveta EU, izuzev Poljske. Izvestilac Krišjanis Karinš navodi da su članovi Evropskog parlamenta voljni, štaviše, da zaoštre predlog tako što bi se članice EU obavezale da uključe Komisiju i u pregovore koje vode sa „trećim zemljama” (Rusijom). Pojedinačne vlade, uključujući Nemačku, Francusku, Italiju, Britaniju i Španiju, koje imaju privilegovane odnose sa Gazpromom, protive se ovom mehanizmu kojim bi u suštini morali da obelodanjuju sadržaj poverljivih dogovora koje sklapaju sa Rusima, prenosi agencija.

MOSKVA – Rusija je 12.septembra poručila Moldaviji da bira između jeftinog ruskog prirodnog, ili usvajanja direktiva Evropske unije o liberalizaciji tržišta energije, kojima se protivi Moskva – dodatno posle otvaranja istrage Evropske komisije protiv Gasproma. “Mi pre svega predlažemo Moldaviji da odustane od protokola ulaska u sporazum o evropskoj Energetskoj zajednici. To je preduslov da razmotrimo pitanje smanjenja cena gasa i olakšanja dugovanja koja su za sada dostigla iznos od 4,1 milijardu dolara”, rekao je ruski ministar energije Aleksandar Novak, a prenosi agencija **Reuters**. Novakova izjava prethodila je sastanku ruskog predsednika Vladimira

Putina sa premijerom Moldavije Vladom Filatom u Sočiju. Potpisivanjem sporazuma o Energetskoj zajednici, 2005.godine u Atini između zemalja Evropske Unije i Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Rumunije, Srbije, Crne Gore, Makedonije i UNMIK, definisano je tržište električne energije, prirodnog gasa i stvoren jedinstven regulatorni okvir za prekograničnu trgovinu energijom. Njenim potpisnicama se, takođe, omogućava ravnopravno učešće na unutrašnjem tržištu energije EU, uključujući i pristup fondovima EU i međunarodnih finansijskih institucija radi finansiranja energetskih projekata. Moldavija je postala punopravan član Energetske zajednice 1.maja 2010.godine, a Ukrajina godinu dana kasnije.

BRISEL – Evropska unija je zaoštrila regulativu vezanu sa energetska efikasnost, dobijanjem podrške Evropskog parlamenta (11.septembra) novoj Direktivi o energetska efikasnosti – jedinom segmentu koji je nedostajao kako bi se kompletirao famozni 20-20-20 energetska paket (20% veća energetska efikasnost, 20% udela obnovljivih izvora u energetska miksu i 20% manje emisija CO2 do 2020.). Glavne promene koje Direktiva donosi su:

- Energetske kompanije moraju da smanje prodaju energije privredi i domaćinstvima za najmanje 1.5% godišnje
- Javni objekti u vlasništvu centralnih vlasti moraju se obnovljati ritmom od 3% godišnje
- EU članice su obavezne da usvoje hodograme programa energetska efikasnosti za kompletan sektor zgrada do 2050. (komercijalnih, javnih i privatnih zgrada).

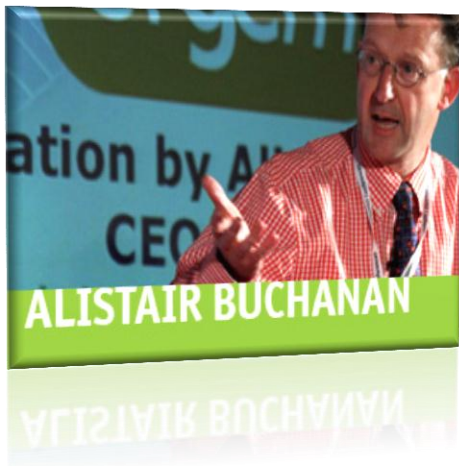
Nova direktiva predstavlja međutim kompromisno rešenje, jer su najveće zemlje članice EU bile protiv obavezujućeg cilja i obavezujućih mera postizanja 20% ušteda na energiju, zahvetajući da formulacija bude „indikativne“. Očekuje se da će nova formulacija rezultirati postizanjem 15% ukupnih ušteda u potrošnji energije do 2020, umesto ranije predviđenih 20%,

prenosi EurActiv. Kao kompenzacija nedostajućim 5%, u direktivu su unete regulative vezane za efikasnija goriva za nova vozila i novi standardi za neke proizvode poput bojlera. Zatim, sve zemlje bi do aprila 2013. trebalo da prezentiraju Evropskoj komisiji nacionalne programe energetska efikasnosti i izračunaju ciljeve koje nameravaju da postignu. Ako EK oceni da one ne ispunjavaju cilj od 20%, vlade će morati da unesu dodatne obavezujuće mere. Ako ih ne primene, Komisija će predložiti obavezujuće mere. Uštede će biti izračunate počev od 2014. a Direktiva će biti preispitana 2016.

BRISEL - Evropska unija će uvesti ograničenje za korišćenje biogoriva na bazi poljoprivrednih useva, s obzirom na sve češća upozorenja stručnjaka da su ona štetnija za prirodnu sredinu nego što se ranije mislilo i da konkurišu proizvodnji hrane. Nacrtom novih propisa u ovoj oblasti, za koje je potrebno odobrenje vlada i skupština zemalja članica Unije, predviđa se i da se ukinu sve državne subvencije na biogoriva proizvedena od uljane repice, pšenice, i šećerne repe. Komisija EU smatra da poslije 2020. biogoriva treba da budu subvencionisana samo ukoliko njihovo korišćenje vodi značajnom smanjenju emisija gasova s efektom staklene bašte i ako se ne proizvode od ujeva koji se koriste za ishranu ljudi ili stoke. **AFP**

BEČ – Evropskom tržištu gasa neophodno je otvaranje teme dispariteta u politici u tom sektoru između EU i zemalja članica, rekao je 10.septembra čelni britanskog energetskeg regulatornog

tela Alistair Buchanan. On je na gasnom skupu u organizaciji agencije **Platts** u Beču konstatovao da pri narednom koraku u razvoju evropske gasne regulative EU deluje "usporeno", dok pojedinačne zemlje moraju da "ekspresno" rešavaju probleme obezbeđenja snabdevanja ovom sirovinom. Buchanan je ukazao na sporost u razvoju infrastrukturnih projekata i pozvao zemlje članice EU da deluju ne čekajući na Brisel. Čelnik Ofgema je u tom kontekstu rekao da u oblasti EU regulative vezane za gasnu infrastrukturu postoji više oblasti "velike tenzije" između, na primer Agencije za saradnju sa energetskim regulatorima i Evropske komisije.

VAŠINGTON – Panel koji je sazvala američka Nuklearna regulatorna komisija (NRC) presudio je protiv odobravanja dozvole za gradnju i rukovođenje novom nuklearnom elektranom u državi Merilend – "zbog prevelikog inostranog udela u njenom vlasništvu". Tročlani sud doneo je tu odluku 30.avgusta, kojim se planirana nuklearka Calvert Cliffs 3 u mestu Lisbi neće graditi pored postojeće dve, a čiji operater je trebalo da budu lokalne filijale američke kompanije Unistar Nuclear Energy. Unistar je u potpunom vlasništvu francuskog kolosa Electricite de France. Ovo je tek drugi put u istoriji da su američke nuklearne regulatorne vlasti odbile zahtev za dobijanje licence za gradnju nuklearke. Prvi put je još 1984. privremeno bio odbijen zahtev za gradnju nuklearke Byron u Ilionisu, zbog neispunjenja bezbednosnih propisa. **EnergyBiz**

ATINA – Najveći grčki snabdevač električnom energijom, Public Power Corp (PPC), suočena je sa nelikvidnošću jer joj grčka država i privatni potrošači zaključno sa 31.avgustom duguju 700 miliona evra za potrošenu, a neplaćenu struju, prenosi Atinska novinska agencija **ANA** ne navodeći izvor. Grča država dužna je PPC-u 200 miliona evra, a privatni korisnici do pola milijarde, navodi agencija.

TALIN – Estonija će 1.januara 2013. u potpunosti liberalizovati tržište električne energije za domaćinstva, kao prva od baltičkih država koja

ispunjava ovu obavezu u sklopu deregulacije evropskog energetskeg tržišta. Očekuje se da regulisane tarife za električnu energiju za domaćinstva u Letoniji i Litvaniji budu obustavljene do 2015.godine, javlja **Bloomberg**.

TEMA:

VAŠINGTON, BRISEL – Američki republikanski predsednički kandidat Mitt Romney obećao je glasačima ispunjenje četiri decenije dugog sna o energetskej nezavisnosti SAD. Plan je baziran na realnim temeljima, ali će njegova konačna cena biti visoka: krah u globalnim pregovorima o klimatskim promenama i procep u odnosima sa Evropom, piše (4.sept.) portal **New Atlanticist**. Američko i evropska energetska tržišta idu razilazećim stazama. SAD su sve bliže postizanju samodovoljnosti u fosilnim gorivima, moguće već u 2020. godini, prvenstveno zahvaljujući razvoju nekonvencionalnih izvora gasa i nafte. S druge strane, klimatski savesna Evropa, će dodatno pojačati zavisnost od uvoza

---

NJUJORK – Proizvodnja nafte u SAD očekuje se da skoči za 75% u narednih deset godina, zahvaljujući investicionom bum u škrljina ležišta nafte, tvrdi se u izveštaju koji je energetska podfirma Plattsa, Bentek Energy objavila 10.septembra. Prema toj analizi, ovaj rast proizvodnje pratiće smanjenje tankerskog uvoza nafte sa 6,7 miliona barela na dan (45% ukupne američke potrošnje) u 2011, na manje od milion barela na dan (5% potrošnje) u 2022. U studiji se navodi da će ovo voditi padu cena nafte u Severnoj Americi, u odnosu na ostale delove sveta. **FuelFix**.

energenata i postavlja sve oštrije namete konvencionalnim proizvođačima energije. Romney je predložio otvaranje američkih federalnih naftnih i gasnih izvora, kao i zaštićenih prirodnih rezervata proizvođačima nafte i gasa, uz labaviju energetske regulativu, dodatne poreske olakšice energetske kompanijama i logističku podršku škrljnim izvorima gasa i nafte. Uklonio bi zakonske mere Obamine administracije koje ograničavaju korišćenje uglja kao izvora energije, kao i revitalizovao podršku razvoju nuklearnog energetskeg sektora. Plan republikanskog kandidata nigde ne pominje pretnju ovog sektora klimatskim promenama, naziva "mitom" tezu o otvaranju radnih mesta na "zelenoj energiji" i zauzvrat obećava rast zapošljavanja u sektorima nafte, gasa i uglja. Najzad, plan najavljuje i prekid vladinih subvencija obnovljivim izvorima energije, "jer su dostigli nivo konkuretnog igrača na tržištu". Sam plan i bez njegove primene, već je izazvao zgražavanje u Evropi, koja strahuje da bi Romney ukinuo i sve dogovore sa Vašingtonom postignute u oblasti zaštite klime u Kankunu prošlog decembra. Evropa strahuje da bi energetske nezavisne SAD destimulisale ulaganja američke kompanije u obnovljive energetske tehnologije, blokirala "izvoz" evropskih iskustava u oblasti energetske efikasnosti u SAD, kao i oslabile američke strateške interese, poput postizanja energetske bezbednosti Evrope.

PARIZ – Sigurnost snabdevanja Francuske električnom energijom očekuje se da oslabi do 2016.godine zbog planiranog zatvaranja starih zagađivačkih termoelektrana na fosilna goriva, u skladu sa evropskim direktivama, objavio je mrežni operater Electricite de France. EdF u saopštenju od 5.septembra navodi da može garantovati snabdevanje strujom do 2015, posle čega će kapaciteti biti smanjeni i za 1,2 gigavata manji od očekivane potrošnje. Do 2017. manjak će narasti na 2,1 GW zbog zatvaranja nuklearke Fessenheim. U skladu sa direktivama EU, Francuska će zatvoriti 15 najstarijih elektrana na uglj do 2016, ukupnog kapaciteta 3,9 GW. *Reuters*

ČIKAGO – Dramatičan rast potražnje za prirodnim gasom u narednih 30 godina biće prvenstveno izazvan iz elektroenergetskog sektora, rekao je 11.septembra šef sektora za marketing prirodnog gasa vodeće svetske naftne kompanije ExxonMobil, Paul Greenwood. On je na jednom gasnom skupu u Čikagu procenio da će rast korišćenja gasa u proizvodnji električne energije iznositi 80% do 2040. Sektor proizvodnje

struje
zahvatiće

40% ukupne potrošnje prirodnog gasa u svetu, dodao je on. Greenwood je rekao da je gas ove godine prvi put pretekao uglj kao dominantnu sirovinu u elektroenergetskom sektoru, što će se pojačavati postepenim zatvaranjem elektrana na uglj. *Platts*

PRAG - ČEZ, najveća češka energetska kompanija, saopštio je da je njegov profit u drugom kvartalu gotovo udvostručen zahvaljujući većoj proizvodnji električne energije i zaradama na kursnim razlikama. Neto dobit porasla je na 12,9 milijardi kuna (629 miliona dolara), sa 6,74 mlrd. Kr. u istom tromesečju 2011, prenosi *Bloomberg*. Slabljenje krune u odnosu na evro uvećalo je zarade od poslova kompanije u inostranstvu, dok je proizvodnja uvećana aktiviranjem termoelektrane Tusimice (800 MW).

Britové hledají alternativu: Koruna by mohla být v krizi nový švýcarský frank

Diskuse (46)

Koruna jako investiční alternativa švýcarského franku - myšlenka, se kterou teď přišli odborníci... čtěte ihned

LONDON – Do kraja 2016. godine u svetu će se broj inteligentnih brojila za električnu energiju dostići 130 miliona, objavio je 6.septembra **IDC Energy Insights**. U drugom kvartalu ove godine globalne prodaje „pametnih brojila“ porasle su 51%, prvenstveno zahvaljujući početku probnih instalacija u zemljama Evropske unije. S druge strane, njihova primena u SAD praćena je sa dosta kontroverzi, prvenstveno zbog pročišćbi potrošača da im inteligentni merni sistemi ugrožavaju privatnost, zatim strahovanjem od posledica elektromagnetnog zračenja i strahovanja da bi kompanije mogle iskoristiti prikupljene podatke o potrošnji za uvećanje nameta. S druge strane, pobornici „pametnih brojila“ navode da će oni, sa uspostavljanjem

„pametne mreže“ omogućiti dvosmernu digitalnu komunikaciju sa potrošačima oko racionalnog korišćenja energije i izbora najoptimalnije tarife, brže identifikacije prekida i automatskog uspostavljanja snabdevanja. Tako, na primer, kompanija Oklahoma Gas & Electric, koja je najviše odmakla u SAD u ovoj oblasti, procenjuje da će potpunim uvođenjem inteligentnih mernih sistema smanjiti potrošnju, odnosno eliminisati potrebu gradnje dodatne elektrane i time neutralisati rast cena struje. „Trenutno svako plaća prosečnu cenu električne energije, ali kada se uvede tarifa Pametnih sati (Smart Hours), korisnici pametnih brojila plaćaće po jeftinoj tarifi, otprilike upola manjoj od sadašnje“, navode iz ove kompanije.

MOSKVA - Predstavnici ruske kompanije Atomstrojeksport izjavili su da od Bugarske traže nadoknadu od milijardu evra (1,28 mlrd.\$) zbog obustave izgradnje nuklearne centrale Belene. Kompanija navodi da je podigla odštetni zahtev sa 58 miliona, na milijardu evra jer je projekat prevremeno obustavila vlada Bugarske. Suma koju je zatražio ruski Atomstrojeksport pred arbitražnim sudom u Parizu uključuje troškove izvršenih radova na projektu, utrošeni materijal, kao i gubitke izazvane otkazivanjem posla. Ukupan zatraženi iznos dostiže najmanje milijardu evra, prenela je u utorak agencija **AFP**. Prvi sporazum o izgradnji nuklearne elektrane između ruske kompanije i Bugarske sklopljen je 2006. Konačan ugovor je potpisan u januaru 2008, ali je Bugarska u martu ove godine zatražila raskid ugovora zbog stalnog povećanja troškova izgradnje koje nije bila u stanju da podmiri. Investicija je procenjena na šest milijardi evra, ne računajući kredite koje je Sofija trebalo da podigne kako bi podmirila troškove iz potpisanog ugovora. Bugarska državna energetska kompanija NEK potrošila je, inače, već oko 715 mil eura na napušteni projekt, pišu sofijske **Novinite**.

SOFIJA - Bugarska je u četvrtak upozorila da će zaoštriti stav prema ruskom projektu gasovoda Južni tok, reagujući na odštetni zahtev kompanije Atomstrojeksport. „Nadam se da ruski predsednik Vladimir Putin nije znao za ovu akciju državne kompanije“, izjavio je bugarski premijer Bojko Borisov. „Ukoliko je znao, njegova poseta Bugarskoj 9. novembra, kada treba da potpišemo sporazum o Južnom toku, neće biti nimalo prijatna“, rekao je Borisov, a prenosi **AFP**.

TOKIO - Japanski premijer Jošihiko Noda najavio je 12.septembra da će ta država novom energetsom politikom, koju će predstaviti narednih dana, predložiti plan postepenog odustajanja od nuklearne energije. Noda je na stranačkoj konferenciji u Tokiju rekao da će uzeti u obzir preporuke svoje partije da bi zavisnost Japana od nuklearne energije do 30-ih godina trebalo u potpunosti da nestane. Trenutno u Japanu radi 50 nuklearnih reaktora. **Beta**

VAŠINGTON – Američka Energetska informativna administracija (EIA) očekuje da cene severnomorskog Brenta u poslednja četiri meseca do kraja godine padnu na u proseku 111 dolara po barelu. Informativno krilo ministarstva energije SAD u svom najnovijem izveštaju objavljenom 13.septembra prognozira za Brent cenu od 103\$ za barel u 2013.godini: EIA za američku luku (WTI) naftu prognozira prosečnu cenu od 93\$ u 2013.godini, s tim da do kraja godine njen zaostatak u odnosu na Brent padne na devet dolara, n aspram avgustovskog procepa od 23\$. www.eia.doe.gov

MOSKVA - Rosnjeft će investirati 5,4 milijarde dolara u gradnju rafinerije nafte Nahodka, na ruskom dalekom istoku, izjavio je predsednik kompanije Igor Sećin. Očekuje se da rafinerija, kapaciteta 3,6 miliona tona, počne sa radom do 2017. Istovremeno su Rosnjeft i Transnjeft postigli dogovor o gradnji kraka naftovoda Istočni Sibir – Pacifički okean (ESPO) povezujući ga sa Rosnjeftovom rafinerijom Komsomolsk u regionu Habarovsk. Ovaj ogranak naftovoda biće kapaciteta osam miliona tona nafte godišnje, koliko Rosnjeft planira da modernizacijom (3,3 miliona dolara) uveća godišnji kapacitet prerade rafinerije Komsomolsk. Transnjeft gradi drugu fazu naftovoda ESPO. Očekuje da ESPO-2 dostigne kapacitet od 50 miliona tona nafte godišnje posle izgradnje dela od Skovorodina i Kozmina 2014.godine.

Oil&Gas Journal

RIJAD – Insajderi iz saudijske države naftne kompanije pomogli su hakerima da sredinom avgusta upadnu u IT sistem Saudi Aramcoa i zaraze nekih 30.000 računara kompjuterskim virusom ubačenim u vodeću

svetsku naftnu izvoznju kompaniju, prenosi u ponedeljak **Reuters** informaciju dobijenu iz pouzdanih izvora. Agencije su 15.avgusta javile da je jedna hakerska grupacija

ubacila u komunikacioni sistem Aramco-a zloglasni virus Shamoon, u znak protesta zbog podrške naftaša nekim bliskoistočnim režimima. Saudi Aramco se za sada ograničio na informaciju da je uspeo da blokira širenje virusa.

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Gasprom će evropskim klijentima vratiti do kraja godine još oko milijardu evra u sklopu sporazuma o smanjenju cene gasa, saopštio je u ponedeljak čelnik Gasprom eksporta. Takođe potpredsednik Uprave kompanije, Aleksandar Medvedev izjavio je da će nove isplate biti "bitno niže" od onih iz prvog kvartala i iznositi oko milijardu eura "plus minus 10 do 15 odsto". Najveći deo novca namenjen je nemačkoj kompaniji E.ON. Gasprom je od početka ove godine ublažio dugoročne sporazume s ključnim evropskim kupcima i u prvom kvartalu im vratio više od 2,43 milijarde evra. *Itar Tass*

BRISEL - Ukrajinski premijer Mikola Azarov predložio je formiranje internacionalnog konzorcijuma za modernizaciju i rukovođenje ukrajinskom gasovodnom transportnom

mrežom koji bi činili njegova zemlja, Rusija i Evropska unija. On je u intervjuu koji je minulog vikenda objavilo ujedno nemačko glasilo rekao da je vlada u Kijevu spremna da prenese kontrolu nad domaćim gasovodnim sistemom tom trilateralnom konzorcijumu i dodao da modernizacija ukrajinske mreže ne bi koštala više od 4,5 milijardi evra. Portparol evropskog komesara za energiju, Marlene Holzner rekla je u ponedeljak za *Euractiv* da se radi o ideji koja je optičaju nekoliko godina, ali do sada nije podnet nikakav određeni predlog iz Kijeva – „koji je pozvan da to uradi“. Agencija navodi da je predlog Azarova poruka Gaspromu da odustane od projekta gasovoda Južni tok i opredeli se za ovu jeftiniju varijantu. Iz Gasproma su za naredne mesece najavili finalnu investicionu odluku za Južni tok, ali u Evropskoj komisiji kažu da je to možda nerealno, jer za sada nije urađena ni jedna studija izvodljivosti o ekološkim posledicama tog projekta

MOSKVA – Gasprom je saopštio u ponedeljak da je suspendovao kupovine prirodnog gasa od nezavisnih proizvođača u Rusiji, obrazlažući to nestabilnom potražnjom gasa na domaćem tržištu. Analitičar Alfa banke Marija Jegikjan kaže za *Dow Jones Newswires* da Gasprom ovim potezom nastoji da održi nivo proizvodnje i prodaja, posebno izvoza, koji su u padu. Ona procenjuje da kompanija kupuje 20 do 24 milijardi kubika gasa kvartalno od drugih ruskih proizvođača te sirovine. Dan kasnije kompanija Lukoil je saopštila da je postigla sa Gaspromom sporazum da bude izuzeta od ove mere državnog gasnog kolosa.

ČIKAGO – Dramatičan rast potražnje za prirodnim gasom u narednih 30 godina biće prvenstveno izazvan iz elektroenergetskog sektora, rekao je 11.septembra šef sektora za marketing prirodnog gasa vodeće svetske naftne kompanije ExxonMobil, Paul Greenwood. On je na jednom gasnom skupu u Čikagu procenio da će rast korišćenja gasa u proizvodnji električne energije iznositi 80% do 2040. Sektor proizvodnje struje zahvatiće 40% ukupne potrošnje

prirodnog gasa u svetu, dodao je on. Greenwood je rekao da je gas ove godine prvi put pretekao ugalj kao dominantnu sirovinu u elektroenergetskom sektoru, što će se pojačavati postepenim zatvaranjem elektrana na ugalj. *Platts*

REGION

PODGORICA - Nacrt regionalne energetske strategije, koja je predstavljena 13.septembra na Socijalnom forumu Energetske zajednice (EZ) u Budvi, predstavlja ogroman neuspeh zdravog razuma i nepoštovanje standarda Evropske unije (EU), smatra Garet Tankosić Keli iz organizacije SEE Change Net. On je zatražio od crnogorskog ministra ekonomije Vladimira Kavarića, da u svojstvu predsednika EZ, vrati Nacrt strategije na istinsku javnu raspravu. Keli je rekao za *Vijesti* da je "period konsultacija trajao tri sedmice u aprilu ... gde se preko šest opštih pitanja od ispitanika tražilo da odgovore, a da nisu imali pristup Nacrtu niti ijednom propratnom dokumentu". Dodao je da više brine to što će finalizovana strategija biti iskorišćena za podršku finansiranja projekata, i skratiti proces odobravanja važnih energetske projekata. "Takođe smo zabrinuti zbog ogromnih tehničkih i komercijalnih gubitaka energije i slabe energetske efikasnosti u regionu, a ogromni potencijal za uštedu energije, ako ne potpuno ignorisan, biće samo simbolično razmotren", naveo je Tankosić Keli.

STRAZBUR - Komesar Evropske komisije za proširenje Štefan File u odgovoru evropskim parlamentarcima naveo je, međutim, da Energetska zajednica, kao mlada i potpuno nezavisna organizacija, trenutno razvija praksu otvorenosti i javnosti, uključujući ozbiljne konsultacije sa svim učesnicima kojih se tiče sektor energetike. "To uključuje i nevladin sektor. Obezbeđenje visokog nivoa javnosti i otvorenosti i uključivanje svih zainteresovanih strana u različitim procesima je bitno, posebno ako Sporazum o energetske zajednici bude produžen i nakon 2016. godine", naveo je File. On je dodao da nacrt regionalne energetske strategije sada razmatraju ugovorne strane, nakon čega će ga Sekretarijat energetske zajednice objaviti. *Vijesti*

LJUBLJANA - Mađarski MOL potvrdio je interes za preuzimanje slovenačkog Petrola dok ruski Lukoil opovrgava da je zainteresovan za kupovinu, pišu 13. septembra *Finance*. MOL je pre godinu dana preuzeo 19 benzinskih stanica Tuš Oila tako da bi na preuzimanjem Petrola na slovenačkom tržištu praktično postojala samo dva igrača - MOL i OMV. Mađarska kompanija u Sloveniji trenutno ima 37 benzinskih stanica. Prodajni konzorcijum u kome su osim NKBM-a i Istrabenz, Nova ljubljanska banka, Hypo, UniCredit i Gorenjska banka, drži 18,3 odsto vlasništva Petrola. Postupak prodaje za te vlasnike vodi Deloitte. Prodajnom konzorcijumu pridružiće se i drugi vlasnici, navodno i Dari Južna koji drži između 10 i 15% Petrola. Najveći vlasnici su o mogućnosti zajedničke prodaje već počeli dogovore sa državom koja reko Kada i Soda ima u vlasništvu 28% Petrola, objavio je *SEEbiz*.

SOFIJA – Odlazeći američki ambasador u Bugarskoj optužio je vlasti u Sofiji za postojanje „tajnih sporazuma i ugovora o prirodnom gasu. sklopljenih iza zatvorenih vrata“. James Warlick je rekao za *Nova TV* da se radi o poslovima visine miliona, pa i milijardi dolara bugarskih poreskih obveznika. „Nikada nisam video te ugovore, ali se javno kaže da oni postoje“, dodao je ambasador Warlick i zatražio punu transparentnost u ovom sektoru. On je naveo da u SAD hiljadu kubnih metara prirodnog gasa košta oko 100 dolara, a u Bugarskoj 500 dolara.

ZAGREB - Vlada Hrvatske neće podržati zaduživanje naftne kompanije INA na domaćem tržištu, piše 10. septembra *Večernjak*. INA, naime planira da izda obveznice radi refinansiranja sindikalnog zajma koji im iduće godine dolazi na naplatu. Ministar finansija Slavko Linić kaže da Vlada u tome neće podržati Inu, jer kompanija treba da se zadužuje u inostranstvu, kao što je to učinila i Vlada, kako bi domaćim firmama ostavila prostor za kredite. Mađarski portal Portfolio javio je da MOL izdavanjem obveznica traži 400 miliona dolara zajma za sebe i toliko za Inu.

ZAGREB - INA je objavila u utorak da je u okviru naftnog polja Privlaka u blizini Vinkovaca otkrila novo nalazište nafte na istražnoj bušotini Đeletovci-1 Zapad. "Tokom bušenja na dubini od oko 1.000 metara nalazi ispitivanja pokazuju značajne proizvodne količine nafte. Dosadašnji nalazi ispitivanja pokazuju proizvodnju nafte od oko 600 barela na dan", navodi se u saopštenju. **HINA**

TIRANA – Konzorcijum kompanija Vetro Energy (Singapur) i Silk road Equity (Čikago) ponudio je 850 miliona evra na tenderu za privatizaciju albanske nacionalne naftne kompanije Albpetrol, najviše od šest zainteresovanih kupaca koji su dostavili ponude. Imovina Albpetrola procenjena

je na 371 miliona eura, a uključuje izvore nafte, transportni sistem i onshore i offshore infrastrukturu. Ima 4.500 zaposlenih i u stopostotnom je državnom vlasništvu. Novi vlasnik kupuje svu imovinu i 25-godišnje pravo na eksploataciju nafte i gasa. Albanska Vlada garantuje novom vlasniku pravo da sagradi rafineriju, kao i pravo na transport i distribuciju prirodnog gasa. Kako je objavljeno 7.septembra, drugoplasiranu ponudu od 790 miliona evra dao je konzorcijum Amber Shine. Slede Bankers Petroleum (303 mil.€), kineski konzorcijum

Win Business (298), ruski Gazprom (52 mil.\$), dok kompanija iz Dubaija, Ecolog International nije navela iznos. **Reuters**